

PROGRAM PROFILAKTYKI ZESPOŁU SZKÓŁ IM. NARODÓW ZJEDNOCZONEJ EUROPY W POLKOWICACH

Tryb wprowadzenia	Stanowisko służbowe Imię i nazwisko	Data	Podpis
Aktualizacja	Psycholog szkolny Amelia Chyb	08.01.2016	
Sprawdził	Wicedyrektor Małgorzata Majewska-Greń	22.01.2016	
Zatwierdził	Dyrektor Zbigniew Gołębiowski	22.01.2016	

Szkolny Program Profilaktyki został opracowany na podstawie:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. 2015 r., poz.1270);
2. Rozporządzenia MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2015 r., poz. 1113);
4. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomaganie w latach 2015–2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+” (Dz. U. z 2015 r. poz. 972)
5. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 803).
6. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013 poz. 532).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. 2012 r., poz. 977 z późniejszymi zmianami – ostatnia zmiana: Dz. U. z 2014r., poz.803 z dnia 30 maja 2014 r.).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011— 2016 (Dz. U. z 2011 r. Nr 78, poz. 428).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. 2001 r. Nr 61, poz. 624 z późniejszymi zmianami – ostatnia zmiana: Dz. U. 2007 r. Nr 35, poz. 222 z dnia 15 marca 2007 r.).
10. Uchwała nr IX/151/15 Rady Miejskiej w Polkowicach z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla gminy Polkowice na rok 2016.
11. Uchwała nr IX/152/15 Rady Miejskiej w Polkowicach z dnia 30 grudnia 2015r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Polkowice na lata 2016-2020.
12. Ustawa z 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 875).
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm. tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 124.
14. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz.357)

15. Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 2015 nr 0 poz. 298).
16. Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U.2011.231.1375 z późn. zm).
17. Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 257 z późniejszymi zmianami).
18. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2015 nr 0 poz. 1286)
19. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 1982 nr 35 poz. 228).
20. Ustawa – Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r. (Dz. U. 1982 Nr 3, poz. 19)
21. Ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1619).

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami, które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka:

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych. Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji.

Profilaktyka selektywna skierowana jest do grupy zwiększonego ryzyka, czyli do osób, które w stopniu wyższym niż przeciętny są narażone na rozwój zaburzeń. Profilaktyka selektywna koncentruje się na zagrożonych grupach młodzieży, osobach, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka. Celem jest tworzenie warunków, które umożliwiają wycofanie się z zachowań ryzykownych.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do grupy, w której rozwinęły się już symptomy zaburzeń, w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego (resocjalizacja).

według Ministerstwa Edukacji Narodowej

Spis treści

WSTĘP	5
CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI.....	5
DIAGNOZOWANIE ZAKRESU POTRZEB I PROBLEMÓW UCZNIÓW	5
STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH.....	7
DZIAŁANIA SZKOŁY W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ PROFILAKTYCZNYCH	8
RODZAJE SZKOLNYCH ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH.....	8
CZYNNIKI RYZYKA.....	10
ROZPOZNANIE I ZDEFINIOWANIE OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	11
CZYNNIKI CHRONIĄCE	13
ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE	14
OCZEKIWANE EFEKTY	19
DZIAŁANIA ALTERNATYWNE	20
ZASADY USPRAWIEDLIWIENIA NIEOBECNOŚCI UCZNIÓW ORAZ EGZEKWOWANIA OBOWIĄZKU NAUKI.....	19
PROCEDURA POSTĘPOWANIA W ODNIESIENIU DO UCZNIĄ NIEREALIZUJĄCEGO OBOWIĄZKU NAUKI.....	19
SPODZIEWANE EFEKTY.....	25
EWALUACJA PROGRAMU	25

WSTĘP

W Zespole Szkół im. Narodów Zjednoczonej Europy w Polkowicach podejmowane są różnego rodzaju działania profilaktyczne, lecz naszym zadaniem było stworzenie jednolitego i kompleksowego programu oddziaływań profilaktycznych spójnego z Programem Wychowawczym szkoły i programami nauczania.

Efektom pracy jest Szkolny Program Profilaktyki zgodny z dokumentami obowiązującymi w Zespole Szkół im. Narodów Zjednoczonej Europy w Polkowicach. Obejmuje bowiem działania podejmowane w trakcie realizacji programów nauczania i Programu Wychowawczego szkoły, gdzie podejmowane są ogólne zadania, a także działania specyficzne dla profilaktyki

Ideą programu jest eliminowanie lub ograniczanie skali zjawisk uznawanych za niekorzystne i dolegliwe społecznie jak uzależnienia od środków psychoaktywnych i uzależnienia behawioralne (np. od internetu), przestępczość, przemoc, niedostosowanie szkolne i społeczne, a także podejmowanie działań wzmacniających, podtrzymujących postawy prospołeczne lub kształtujących takie postawy.

Obiektem działań jest całe środowisko szkolne. Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych ucznia i potrzeb środowiska.

Treść programu jest modyfikowana i aktualizowana w zależności od potrzeb.

CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkole.

Celem profilaktyki jest zdrowe społeczeństwo (grupa, jednostka), które potrafi:

- w twórczy sposób adaptować się do nieustannie zachodzących zmian we współczesnym świecie, zachowując przy tym swoją tożsamość i autonomię,
- współpracować ze środowiskiem.

Cele szczegółowe:

1. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły, m.in. przez:

- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, rodziców i uczniów,
- ograniczanie roli czynników zagrażających prawidłowemu rozwojowi uczniów,
- integrowanie środowiska szkoły, w tym uczniów z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych odmiennych kulturowo,

- rozwijanie kompetencji społecznych uczniów, wspieranie ich działalności wolontarystycznej,
- wspomaganie uczniów w konstruktywnym radzeniu sobie z trudnościami,
- dostrzeganie każdego ucznia poprzez pryzmat jego mocnych i słabych stron,
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- rozwijanie potencjału szkoły w zakresie bezpiecznego funkcjonowania uczniów,
- rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i rodziców,
- współpraca z instytucjami wspierającymi działania szkoły z zakresu profilaktyki i bezpieczeństwa: policją, prokuraturą, poradnią psychologiczno-pedagogiczną itp.

2. Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży, m.in. przez:

- działania uprzedzające, mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów,
- profilaktykę agresji i przemocy (w tym cyberprzemocy),
- profilaktykę uzależnienia od gier komputerowych, internetu, hazardu (uzależnienia behawioralne),
- kształtowanie umiejętności uczniów i wychowanków w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów,
- rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów i wychowanków, m.in. związanych z wyjazdem rodziców za granicę w celach zarobkowych, a także przemocą w rodzinie.

3. Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, m.in. przez:

- zdobycie przez uczniów wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania działań prozdrowotnych,
- ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi,
- tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów.

DIAGNOZOWANIE ZAKRESU POTRZEB I PROBLEMÓW UCZNIÓW

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (*Dz. U. z 2015 r. , poz. 1249*), podstawę do podejmowania działalności profilaktycznej, stanowi opracowywana w każdym roku szkolnym diagnoza.

Diagnozę potrzeb i problemów dokonuje się przez:

- analizę dokumentów szkolnych (dzienniki lekcyjne i zajęć pozalekcyjnych, protokoły Rad Pedagogicznych),

- analizę wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów i nauczycieli (ewaluacja wewnętrzna),
- analizę wyników powiatowej diagnozy („Diagnoza występowania substancji psychoaktywnych i przemocy w Polkowicach”) zawartej w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Polkowice na lata 2016-2020,
- analizę wyników powiatowej diagnozy dotyczącej problemów alkoholowych w środowisku lokalnym, zawartej w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Polkowice na rok 2016,
- obserwację zachowania uczniów w szkole i na terenie wokół szkoły,
- rozmowy z wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły,
- analizę uwag rodziców zgłaszane na zebraniach z wychowawcami klas oraz na spotkaniach Rady Rodziców.

Problemy objęte badaniami ankietowymi w bieżącym roku szkolnym:

- Rozpoznanie skali występowania w środowisku szkolnym zagrożenia używania substancji psychoaktywnych oraz oszacowanie ryzyka występowania takich zagrożeń wśród uczniów.
- Rozpoznanie stopnia rozpowszechnienia sprawstwa agresji elektronicznej. Zdiagnozowanie cech i charakterystyk rodzajów przemocy z wykorzystywaniem nowych technik komunikacji. Zbadanie stopnia wiktymalizacji z powodu cyberbullyingu oraz typu osób wiktymalizowanych.

STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH

W realizacji programu współpracują następujące podmioty:

Rada pedagogiczna:

- dokonuje analizy działalności profilaktycznej,
- określa zadania w zakresie profilaktyki,
- zatwierdza szkolny program profilaktyki.

Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w realizacji zadań profilaktycznych,
- dbają o poczucie bezpieczeństwa ucznia w szkole,
- doskonałą kwalifikacje wychowawcze.

Wychowawcy klas:

- współpracują z nauczycielami, innymi wychowawcami oraz pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym, doradcą zawodowym, pielęgniarką szkolną i koordynatorem ds. bezpieczeństwa w realizacji zadań profilaktycznych,
- dbają o poczucie akceptacji i bezpieczeństwa ucznia w klasie,
- integrują zespół klasowy.

Wicedyrektorzy:

- monitorują pracę zespołów wychowawczych,
- współpracują z instytucjami w celu pozyskania środków finansowych,
- opracowują system motywujący nauczycieli realizujących program.

Pedagog szkolny i psycholog szkolny:

- rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów oraz analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych,
- określa formy i sposoby udzielania pomocy uczniom,
- organizuje różne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców, nauczycieli,
- wspiera działania nauczycieli,
- współpracuje z instytucjami zajmującymi się problemami młodzieży.

Rada rodziców:

- akceptuje i zatwierdza Szkolny Program Profilaktyki,
- wspiera finansowo realizację programu.

Samorząd Uczniowski:

- prezentuje potrzeby uczniów,
- wskazuje zadania, w których chciałby współpracować.

Pracownicy biblioteki szkolnej:

- wzbogacają księgozbiór o nowości wydawnicze dotyczące programów profilaktycznych.

DZIAŁANIA SZKOŁY W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ PROFILAKTYCZNYCH

W ramach Szkolnego Programu Profilaktyki prowadzone są następujące działania:

1. **Działania profilaktyczne** polegające na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki **uniwersalnej** (wspieranie w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka), **selektywnej** (wspieranie ze względu na sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne osób w wyższym stopniu narażonych na rozwój zachowań ryzykownych) i **wskazującej** (wspieranie po rozpoznaniu wczesnych objawów zachowań ryzykownych).
2. **Działania informacyjne** mające na celu dostarczenie rzetelnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń, skutków zachowań ryzykownych, rozwiązywania problemów i umożliwienie dokonania racjonalnego wyboru poprzez, np. wykłady ilustrowane filmami.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji psychoaktywnych,
 - udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji,
 - przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
 - informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.
3. **Działania edukacyjne** mające za zadanie stałe poszerzanie i ugruntowanie wiedzy z zakresu promocji zdrowia, pomoc w rozwijaniu umiejętności psychologicznych i społecznych poprzez pomoc psychologiczną, treningi oraz warsztaty psychologiczne.
 4. **Działania alternatywne**, czyli pomoc w zaspokojeniu potrzeb (sukcesu, przynależności) oraz osiąganie satysfakcji życiowej poprzez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną (sportową, społeczną, artystyczną).
 5. **Działania interwencyjne**. Wspieranie uczniów, rodziców, nauczycieli w sytuacjach kryzysowych, pomoc w rozwiązywaniu sytuacji trudnych.

RODZAJE SZKOLNYCH ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH

Programy niezależne od programów nauczania skoncentrowane są na następujących zadaniach i celach:

1. **zajęcia integracyjne** – skierowane do uczniów klas pierwszych, realizowane na godzinach wychowawczych. Zawierają gry i ćwiczenia socjoterapeutyczne umożliwiające wzajemne poznanie się uczniów, wprowadzenie pozytywnych norm, integrację klasy. Realizatorami są wychowawcy, pedagog szkolny, psycholog szkolny.
2. **zajęcia, warsztaty rozwijające umiejętności psychologiczne i społeczne** takie jak: radzenia sobie ze stresem i napięciami, podejmowania decyzji, nawiązywania i podtrzymywania dobrych i satysfakcjonujących kontaktów z ludźmi, rozwiązywania konfliktów, opierania się presji grupy, w tym umiejętność mówienia „nie”. Skierowane są do osób zainteresowanych zdobywaniem wiedzy i umiejętności psychologicznych, do osób z grupy ryzyka. Realizatorami są pedagog szkolny,

psycholog szkolny, pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej i instytucji świadczących pomoc specjalistyczną, według własnych programów.

3. zajęcia dotyczące zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji zachowań ryzykownych:

- zapobieganie chorobom nowotworowym, wad postawy i wzroku, HIV/AIDS, chorób przenoszonych drogą płciową (STD),
- skutki używania i nadużywania alkoholu lub innych środków psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie agresji słownej, fizycznej oraz cyberprzemocy,
- zachowań przestępczych,
- ucieczek z domu, porzucenie nauki szkolnej.

Zajęcia skierowane są do całej społeczności szkolnej. Realizatorami są pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy, pielęgniarka, pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej, terapeuci zajmujący się problematyką uzależnień, według własnych programów oraz przedstawiciele policji i straży miejskiej.

4. działania zintegrowane z programem szkolnym wykorzystujące obowiązujący program nauczania w zakresie różnych przedmiotów do promowania szeroko rozumianego zdrowia. Realizatorami są nauczyciele poszczególnych przedmiotów, pielęgniarka szkolna.

5. działania incydentalne podejmowane w odpowiedzi na konkretne wydarzenia, które miały miejsce w szkole lub w otoczeniu szkoły. Realizatorami są: pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka szkolna.

6. działania własne szkoły:

- rozmowy z uczniami prowadzone przez dyrekcję, wychowawców, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego,
- posiedzenia zespołów wychowawczych,
- organizowanie spotkań informacyjnych dla rodziców,
- tworzenie zespołów ds. ewaluacji wewnętrznych szkoły,
- pedagogizacja rodziców,
- akcje informacyjne dla uczniów i rodziców,
- diagnozowanie problemów szkoły poprzedzających wprowadzanie programu profilaktycznego.

CZYNNIKI RYZYKA

Do najczęstszych czynników będących powodem niepowodzeń szkolnych i wychowawczych należą:

- niska motywacja do pokonywania trudności dydaktycznych (słabe wyniki w nauce),
- wagiary,
- niejasno określone cele życiowe,
- obniżone poczucie własnej wartości,

- niska samoocena,
- wczesna inicjacja w zachowaniach ryzykownych,
- uzależnienia (od substancji oraz behawioralne),
- dysfunkcyjne grupy rówieśnicze,
- uległość wobec grupy,
- przemoc słowna, fizyczna i cyberprzemoc,
- ubóstwo.

ROZPOZNANIE I ZDEFINIOWANIE OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Określenie problemu i jego analiza pozwalają na zaplanowanie konkretnych działań.

Obszary problemowe	Zagrożenia	Przyczyny
Problemy szkolne	→ wagary	- problemy w nauce, - przeładowany program, - wpływ kolegów, - nudne lekcje.
	→ niechęć do nauki	- lenistwo, - nuda, - brak zainteresowania ze strony rodziców, - niedostosowanie wymagań.
Problemy natury psychicznej	→ stres	- brak samoakceptacji i akceptacji społecznej, - wysokie oczekiwania środowiska rodzinnego i szkolnego - życie na wysokich obrotach.
	→ „huśtawka uczuć”, depresja	- zmiany rozwojowe zachodzące w psychice młodzieży, - niejasne wymagania.
Problemy zdrowotne	→ zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, jedzenie kompulsywne), ortoreksja (patologiczna obsesja na punkcie spożywania zdrowej żywności) oraz otyłość	- brak samoakceptacji, - niska ocena samego siebie, - uleganie modom, - tłumienie emocji i rozładowanie stresu, - problemy z prawidłowymi nawykami żywieniowymi.

	→ nerwice, fobie	<ul style="list-style-type: none"> - brak poczucia bezpieczeństwa, - problemy w kontaktach z innymi, - zbyt wysokie wymagania.
	→ uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> - wpływ środowiska, - moda, - chęć zaspokojenia ciekawości, - sposób na odreagowanie stresu, - chęć zaimponowania rówieśnikom i bunt przeciwko dorosłym, - różne problemy i kłopoty, - nuda.
	→ wczesna inicjacja seksualna w zachowaniach ryzykownych	<ul style="list-style-type: none"> - nieświadomość konsekwencji, - brak wiedzy, - ciekawość, - chęć zwrócenia na siebie uwagi, - szukanie akceptacji siebie, - wpływ grupy rówieśniczej.
Problemy natury wychowawczej	→ niski poziom kultury osobistej, wulgaryzm	<ul style="list-style-type: none"> - wpływ środowiska, - moda, - negatywne wzorce, - bunt młodzieńczy, - wzorce osobowe wyniesione z domu, - obyczaj środowiskowy.
	→ patologia rodziny	<ul style="list-style-type: none"> - niedostrzeganie, ignorowanie potrzeb dziecka, - ubóstwo materialne i duchowe w domu rodzinnym, - alkoholizm, - przemoc, - pogoń za dobrami materialnymi.

	→ brak porozumienia z rodzicami	- negatywny wpływ grupy, - bunt młodzieńczy, - kryzys autorytetu dorosłych, - brak zainteresowania ze strony rodziców.
Problemy środowiskowe	→ nieumiejętność odmawiania	- nieznajomość zachowań asertywnych, - uległość, - potrzeba akceptacji i szacunku w grupie.
	→ przemoc i zachowania agresywne (w tym cyberbullying)	- sposób na odreagowanie stresu, - chęć dominacji, - negatywne wzorce, - moda, - bunt.
	→ destrukcyjny wpływ grupy	- potrzeba akceptacji, - uległość.
	→ negatywna integracja z klasą szkolną	- brak umiejętności nawiązywania kontaktu, komunikacji interpersonalnej, - poczucie odrzucenia, - nietolerancja, - brak akceptacji odmienności: w wyglądzie zewnętrznym, poglądach, miejscu zamieszkania, ułomności fizycznych i psychicznych, - podział miasto – wieś.

CZYNNIKI CHRONIĄCE

Służą osłabieniu oddziaływań czynników ryzyka. Należą do nich:

- prawidłowe relacje z rodzicami (silna więź rodzinna),
- zainteresowanie nauką,
- wiara w wartości społeczne, normy, prawo,
- przynależność do konstruktywnych grup rówieśniczych,
- wspieranie uczniów w sytuacjach trudnych poprzez:
 - pomoc w nauce,
 - wartości rodzinne, religijne,

- pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE

Ważnym elementem oddziaływań profilaktycznych jest odwoływanie się do doświadczeń, przekonań i nastawień młodych ludzi, a także systematyczna współpraca z rodzicami.

Zadania	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni za realizację
<p>Ograniczyć wysoką absencję uczniów na zajęciach szkolnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> → zapoznanie rodziców ze statutem szkoły, → monitorowanie frekwencji uczniów, → półroczne i roczne analizy frekwencji w klasach, → nawiązanie współpracy z rodzicami i wspomaganie ich poczynań, → uświadomienie uczniom szczególnego wpływu liczby godzin nieusprawiedliwionych na osiągnięte wyniki w nauce oraz na ocenę z zachowania. 	<p>wychowawca, pedagog</p>
<p>Uatrakcyjnienie zajęć</p>	<ul style="list-style-type: none"> → organizowanie w ramach WDN – u szkoleń mających na celu wprowadzenie nowatorskich rozwiązań w pracy z uczniami, → wprowadzanie nowatorskich metod nauczania, → wykorzystywanie elementów motywacji w systemie oceniania, → angażowanie uczniów w zajęciach poprzez przydzielanie im ról, np.: asystenta nauczyciela, 	<p>dyrektor szkoły, nauczyciele przedmiotu</p>

<p>Dostarczenie uczniom wiedzy o sposobach radzenia sobie ze stresem</p>	<ul style="list-style-type: none"> → organizowanie warsztatów antystresowych, → wsparcie emocjonalne, → wsparcie informacyjne o punktach pomocy w sytuacjach trudnych. 	<p>wychowawca, pedagog szkolny, psycholog szkolny</p>
<p>Korzystanie ze wsparcia ze strony specjalistów</p>	<ul style="list-style-type: none"> → współpraca z poradniami specjalistycznymi: - diagnozowanie problemów uczniów, - udzielanie indywidualnej pomocy uczniom z problemami emocjonalnymi, -wspomaganie rodziców w nawiązaniu kontaktu z poradnią, - prowadzenie terapii rodzinnej. 	<p>pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca</p>
<p>Rozpoznawanie problemów rozwojowych młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> → podejmowanie tematu problemów emocjonalnych na godzinach wychowawczych 	<p>wychowawca</p>
<p>Dostarczanie uczniom i rodzicom wiedzy na temat zaburzeń odżywiania i otyłości</p>	<ul style="list-style-type: none"> → gromadzenie materiałów dotyczących bulimii, anoreksji, jedzenia kompulsywnego i walki z otyłością, → spotkania z pielęgniarką szkolną, → organizowanie warsztatów dla uczniów szczególnie dla dziewcząt 	<p>pracownicy biblioteki szkolnej, dyrektor szkoły, pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy, pielęgniarka szkolna</p>

<p>Dostarczanie uczniom i rodzicom wiedzy na temat konsekwencji stosowania środków psychoaktywnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> → nawiązanie współpracy ze specjalistami, → organizowanie warsztatów profilaktycznych dla młodzieży, → omawianie problematyki uzależnień na zebraniach z rodzicami, → informowanie rodziców i uczniów o punktach pomocy. 	<p>dyrektor szkoły, pedagog szkolny, wychowawcy, psycholog szkolny, pielęgniarka szkolna</p>
<p>Dostarczanie uczniom i rodzicom wiedzy na temat konsekwencji nadmiernego korzystania z komputera (uzależnienie od gier, internetu) i cyberbullyingu</p>	<ul style="list-style-type: none"> → nawiązanie współpracy ze specjalistami, → organizowanie warsztatów profilaktycznych dla młodzieży, → omawianie problematyki uzależnień na zebraniach z rodzicami, → informowanie rodziców i uczniów o punktach pomocy. 	<p>dyrektor szkoły, pedagog szkolny, wychowawcy, psycholog szkolny, pielęgniarka szkolna</p>
<p>Rozwijanie umiejętności psychologicznych i społecznych młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> → organizowanie warsztatów na temat: <ul style="list-style-type: none"> - zachowań asertywnych - radzenia sobie ze stresem i napięciami, - podejmowania decyzji, - nawiązywania kontaktu, - opierania się presji grupy (m. in. mówienia „nie”). 	<p>pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca</p>
<p>Utrudnić uczniom dostęp do środków psychoaktywnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> → zabezpieczenie szkoły przed wnoszeniem środków psychoaktywnych, → obowiązkowe noszenie karty szkolnej przez uczniów. 	<p>dyrektor szkoły, funkcjonariusz straży miejskiej pracujący w szkole, wychowawcy</p>

<p>Rozwijanie umiejętności zawodowych nauczycieli</p>	<p>→ organizowanie form doskonalenia, np. na temat profilaktyki uzależnień</p>	<p>dyrektor szkoły, lider WDN</p>
<p>Realizowanie przedmiotu „Wychowanie do życia w rodzinie”</p>	<p>→ organizowanie zajęć dla uczniów zainteresowanych</p>	<p>dyrektor szkoły</p>
<p>Dostarczanie wiedzy na temat HIV/AIDS oraz chorobach przenoszonych drogą płciową (STD)</p>	<p>→ uwzględnienie tematyki HIV/AIDS i STD w planie godzin wychowawczych.</p>	<p>pielęgniarka szkolna, wychowawcy</p>
<p>Przestrzeganie norm i zasad kulturalnego zachowania</p>	<p>→ organizowanie zajęć wychowawczych na temat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnych zasad komunikacji interpersonalnych, - zakłóceń w komunikacji społecznej, - kultury osobistej, - właściwych stosunków pomiędzy ludźmi, <p>→ konsekwentne i zdecydowane reagowanie na nieprawidłowe formy zachowań na terenie szkoły i poza nią.</p>	<p>pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy</p>

<p>Wypracowanie form współpracy z rodzicami</p>	<ul style="list-style-type: none"> → poznanie sytuacji i warunków domowych uczniów, → indywidualne spotkania z rodzicami uczniów sprawiających problemy wychowawcze, → poprawienie relacji między rodzicami a dziećmi poprzez wychowawcze spotkania indywidualne, → angażowanie rodziców w organizację uroczystości, imprez klasowych, szkolnych 	<p>pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy</p>
<p>Ograniczenie zjawiska przemocy i agresji wśród uczniów</p>	<ul style="list-style-type: none"> → diagnozowanie występowania problemu przemocy i agresji w szkole, → analiza rozmiaru zjawiska i podjęcie stosownych działań, → diagnozowanie indywidualnych przypadków uczniów w poradniach specjalistycznych, → systematyczna współpraca z rodzicami uczniów agresywnych, → uczenie krytycznego stosunku do informacji płynących z masmediów i Internetu 	<p>pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy</p>
<p>Uświadomienie konsekwencji prawnych wynikających ze stosowania przemocy wobec uczniów</p>	<ul style="list-style-type: none"> → prelekcje, spotkania z przedstawicielami policji, sądu, → indywidualne rozmowy ucznia z pedagogiem lub psychologiem szkolnym 	<p>pedagog szkolny, psycholog szkolny, nauczyciele</p>

<p>Dostarczenie uczniom wiedzy na temat sposobów radzenia sobie z emocjami, napięciem emocjonalnym</p>	<p>→ przeprowadzenie zajęć wychowawczych na temat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - metod relaksacji i rozładowania stresu, - umiejętności wglądu w konsekwencje własnych zachowań wobec innych, - przewidywania konsekwencji złego zachowania. 	<p>nauczyciele, pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawcy</p>
<p>Eliminowanie negatywnego wpływu destrukcyjnych grup</p>	<p>→ przeprowadzenie warsztatów integrujących zespoły klasowe,</p> <p>→ inicjowanie imprez klasowych integrujących grupę,</p> <p>→ organizowania warsztatów na temat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawidłowej komunikacji interpersonalnej, - zagrożenia związanego z sektami. 	<p>wychowawcy, pedagog szkolny, psycholog szkolny</p>

OCZEKIWANE EFEKTY

W wyniku oddziaływań profilaktycznych uczniów:

1. W obszarze funkcjonowania szkolonego:
 - nie opuszcza zajęć szkolnych bez usprawiedliwienia,
 - osiąga pozytywne wyniki w nauce,
 - rozwija swoje zainteresowania,
 - aktywnie uczestniczy w życiu szkoły,
 - przestrzega postanowień Statutu Szkoły.
2. W obszarze zdrowia psychicznego:
 - ma poczucie własnej wartości,
 - rozumie czym jest stres i potrafi sobie z nim radzić,
 - zna zasady prawidłowej komunikacji,
 - ma świadomość zmian zachodzących w okresie dojrzewania,
 - rozumie istotę zachowań alternatywnych,
 - akceptuje inność,
 - umie rozwiązywać konflikty w sposób kompromisowy.

3. W obszarze zdrowego stylu życia:
 - akceptuje siebie i innych,
 - ma wiedzę nt. chorób tj. bulimia, anoreksja, kompulsywne objadanie, ortoreksja i otyłość,
 - potrafi walczyć ze stresem,
 - ma wiedzę dotyczącą seksualności i zagrożeń z nią związanych,
 - potrafi przeciwstawić się presji otoczenia,
 - zachowuje swoją odrębność, nie ulega modom,
 - wie, gdzie można szukać pomocy w trudnej sytuacji,
 - ma rozległą wiedzę nt. używek, uzależnień,
 - angażuje się w zajęciach alternatywnych.

4. W obszarze funkcjonowania społecznego:
 - zna i akceptuje zachowania społecznie akceptowane,
 - umie porozumiewać się z rodzicami,
 - potrafi rozwiązywać problemy w sposób twórczy,
 - rozumie i zna wartość pieniądza.

DZIAŁANIA ALTERNATYWNE

Działania alternatywne zwane są często profilaktyką ukrytą, ponieważ nie kojarzą się młodzieży z typowymi działaniami zapobiegającymi uzależnieniom. Są to między innymi:

- zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, koła przedmiotowe,
- zawody i olimpiady sportowe,
- naukowe obozy śródroczne,
- imprezy szkolne i klasowe,
- działalność organizacji szkolnych,
- promocja zdrowego stylu życia.

ZASADY USPRAWIEDLIWIANIA NIEOBECNOŚCI UCZNIÓW ORAZ EGZEKWOWANIA OBOWIĄZKU NAUKI

1. Wychowawca ustala z rodzicami sposób usprawiedliwiania nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych (w formie pisemnej z czytelnym podpisem rodzica). Uczniów realizujących obowiązek nauki w Zasadniczej Szkole Zawodowej obowiązuje zwolnienie wystawione przez lekarza – druk L-4.
2. Rodzice usprawiedliwiają nieobecność ucznia w ciągu tygodnia od jego powrotu do szkoły.
3. Wychowawca na bieżąco podlicza frekwencję i do 10 dnia każdego miesiąca wypełnia tabelę dotyczącą obecności uczniów w poprzednim miesiącu.
4. Do 15 dnia każdego miesiąca wychowawca przekazuje pedagogowi wykaz uczniów, którzy mają nieusprawiedliwione nieobecności.

5. O przewidywanej dłużej niż tydzień nieobecności ucznia (np. pobyt w sanatorium lub szpitalu, przewlekła choroba), rodzice są zobowiązani powiadomić wychowawcę w terminie do 3 dnia nieobecności.
 - Jeżeli nieobecność nie zostanie usprawiedliwiona w wyznaczonym terminie (patrz pkt. 2) wychowawca wyjaśnia przyczyny nieobecności z rodzicami lub opiekunami.
 - Informacja o absencji ucznia jest przekazywana telefonicznie, smsami, mailami lub przez dziennik elektroniczny lub listownie. Rodzice mogą być również wezwani do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.
 - Jeżeli uczeń chce się zwolnić w danym dniu z lekcji (np. z powodu wizyty u lekarza), powinien przynieść od rodzica informację na piśmie, potwierdzającą ten fakt.
 - Wszyscy nauczyciele mają obowiązek odnotować nieobecność ucznia na prowadzonej przez siebie lekcji.
6. Każdy nauczyciel kontroluje nieobecności uczniów i w przypadku często powtarzającej się absencji ucznia na swoim przedmiocie odnotowuje to w dzienniku elektronicznym w uwagach i zgłasza wychowawcy.
7. W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna z wychowawcą (rodzic/opiekun nie uczestniczy w zebraniach i konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkania indywidualne), rodzic/opiekun otrzymuje przesłane listem poleconym upomnienie dyrektora szkoły (*załącznik nr 1*) zawierające stwierdzenie, że dziecko nie realizuje obowiązku nauki, wezwanie do posyłania dziecka do szkoły oraz informację, że niespełnienie tego obowiązku jest zagrożone postępowaniem egzekucyjnym.
8. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego, jakim jest właściwa gmina (*załącznik nr 2*). Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego jest grzywna, która może być nakładana kilkakrotnie, jednakże grzywny nie mogą przekroczyć łącznie sumy 10 000 zł (ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji – zmiana opublikowana w Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1619).

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W ODNIESIENIU DO UCZNIANIEREALIZUJĄCEGO OBOWIAZKU NAUKI

Procedura określa kolejne zadania szkoły w stosunku do ucznia, u którego podejmowane działania nie przynoszą poprawy.

1. Upomnienie wychowawcy z wykorzystaniem *załącznika nr 1*.
2. Zastosowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji ucznia przez wychowawcę, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego i nauczycieli.
3. Poinformowanie rodziców/prawnych opiekunów o obowiązujących przepisach szkolnych i prawnych.
4. Nagana dyrektora szkoły z poinformowaniem rodziców/prawnych opiekunów.
5. Poinformowanie właściwego Urzędu Gminy o nierealizowaniu przez ucznia obowiązku nauki i przedsięwziętych działaniach – *załącznik nr 2*.

6. Stosowanie kolejnych kar statutowych do skreślenia z listy uczniów włącznie.
7. Poinformowanie właściwego Urzędu Gminy o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły.

Załącznik nr 1

Art. 20 ustawy o systemie oświaty

Art. 15 ustawy o postępowaniu administracyjnym

Obowiązek nauki – wzór upomnienia

Polkowice, dnia.....

.....
/pieczęć szkoły/

Państwo/Pan/Pani

.....
/imię i nazwisko rodziców/opiekunów prawnych

.....
Adres zamieszkania

UPOMNIENIE

Na podstawie art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1619), w związku z art. 20 oraz art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. 2015 nr 0 poz. 2156) wzywam

.....
/jak wyżej – rodzice lub opiekunowie prawni/

do realizacji obowiązku nauki poprzez dopełnienie czynności związanych z posyłaniem

.....
/imię i nazwisko ucznia/

Niedopełnienie wymienionego obowiązku w ciągu 7 dni spowoduje skierowanie sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego.

.....
Dyrektor szkoły

Otrzymują*:

.....
/rodzice/opiekunowie prawni/

*za zwrotnym poświadczeniem odbioru

Załącznik nr 2

Art. 20 ustawy o systemie oświaty

Art. 26 §1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

Obowiązek nauki – obowiązek egzekucyjny wierzyciela

Polkowice, dnia.....

.....
/pieczęć szkoły/

Państwo/Pan/Pani

.....
/imię i nazwisko rodziców/opiekunów prawnych

.....
Adres zamieszkania

Na podstawie art. 26 §1 oraz art. 28 §1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1619), w związku z art. 20 oraz art. 19 ust. 1, pkt. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst Dz.U. 2015 nr 0 poz. 2156), wnoszę o wszczęcie egzekucji administracyjnej przeciwko

.....
/jak wyżej – rodzice lub opiekunowie prawni/

z tytułu niespełniania obowiązku nauki.

Wymienieni nie zapewniają regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne, bez uzasadnionej przyczyny.

Jako środek egzekucyjny wskazuję grzywnę w celu przymuszenia.

.....
Dyrektor szkoły

Otrzymują*:

.....
/rodzice/opiekunowie prawni/

*za zwrotnym poświadczeniem odbioru

SPODZIEWANE EFEKTY

1. Podwyższanie wyników w nauce i wzrost frekwencji na zajęciach szkolnych,
2. umiejętność dokonywania właściwych wyborów w trudnych sytuacjach życiowych,
3. świadomy udział uczniów w różnych formach spędzania czasu wolnego,
4. uczniowie rozwijają swoje pasje i zainteresowania, potrafią współpracować w zespole, są wrażliwi na potrzeby innych,
5. wzrost bezpieczeństwa na terenie szkoły,
6. zapewnienie różnorodnej pomocy potrzebującym,
7. lepsze relacje między uczniami – nauczycielami – rodzicami,
8. większa świadomość zagrożeń wynikających z uzależnienia od papierosów, alkoholu, narkotyków,
9. wykształcenie umiejętności wśród uczniów radzenia sobie z uzależnieniem i skutecznego szukania pomocy,
10. zwrócenie większej uwagi uczniów na dbałość o swoje zdrowie i podejmowanie środków zaradczych w sytuacjach zagrożenia.

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja jest badaniem efektywności podjętych działań. Systematyczna refleksja nad realizacją szkolnego programu profilaktyki oraz gromadzenie wiedzy o programie pozwala na dokonanie analizy i oceny skuteczności programu, a także rozwiązywanie problemów pojawiających się w czasie realizacji.

Ewaluacja dokonywana jest na polecenie dyrektora szkoły.

Ewaluacji dokonują nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny, psycholog szkolny oraz dyrektorzy w oparciu m.in. o analizę dokumentacji wychowawczej.

Ocena jakościowa realizowanych zadań obejmuje:

- frekwencję na zajęciach lekcyjnych,
- uczestnictwo uczniów w zajęciach pozalekcyjnych,
- stan bezpieczeństwa w szkole,
- realizacji na godzinach wychowawczych tematyki z zakresu profilaktyki.

Rada Rodziców program uchwaliła dnia.....

Program zatwierdzono uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia.....